

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Wie was....? nr. 19: Luuk Tinbergen

Coèsèl, M.

Publication date

2010

Document Version

Final published version

Published in

Heimans en Thijssse Nieuwsbrief

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Coèsèl, M. (2010). Wie was....? nr. 19: Luuk Tinbergen. *Heimans en Thijssse Nieuwsbrief*, 39, 4. <http://www.heimansenthijsssestichting.nl/nieuwsbrieven/pdf/HTnieuwsbrief39.pdf>

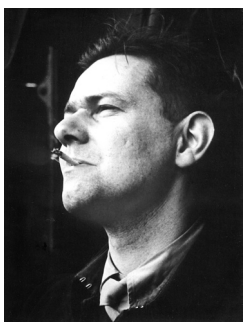
General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Wie Was....? nr. 19 Luuk Tinbergen

Luuk Tinbergen was minder bekend dan zijn twee oudere broers, de econoom Jan en de etholoog Niko, die ieder de Nobelprijs ontvingen. Maar net als zij was hij uiterst begaafd. De in 1915 in Den Haag geboren Lukas voelde zich evenals Niko, die acht jaar ouder was, al vanaf zijn vroege jeugd

aangetrokken tot de natuurstudie. Hij werd lid van de NJN waar hij zeer bevriend raakte met Joost ter Pelkwijk, met wie hij qua intelligentie, waarnemingsvermogen, oorspronkelijkheid, creativiteit en humor veel gemeen had. In deze stimulerende omgeving ontwikkelde Luuk zich tot een bekwaam veldornitholoog. Pas 19 jaar oud publiceerde hij al een boekje, het later nog diverse malen herdrukte *Veldkenmerken van steltlopers, zwanen, ganzen en eenden*. Een eenvoudig meesterwerkje dat talloze vogelaars op weg hielp met het herkennen van wad- en watervogels.

Inmiddels studeerde Luuk, gelijktijdig met Joost, biologie aan de Rijksuniversiteit Leiden en hield hij zich steeds meer bezig met gedragstudie en ecologie. Met zijn volgende boekje, *Roofvogels* (1937), gaf hij blijk van zijn enorme kennis en inzicht op deze terreinen. Zijn op zich simpele, maar uiterst rake tekeningen van vliegbeelden trokken in brede kring aandacht. Dit geldt ook voor zijn latere populairwetenschappelijke studies, zoals het bekende *Vogels onderweg*.

In 1940, een jaar na zijn doctoraalexamen, werd Luuk hoofd van het Vogeltrekstation Texel, dat wegens de oorlogsomstandigheden tijdelijk in Leiden was gestationeerd. Tijdens de oorlogsjaren ging hij graag en veel op bezoek bij Jac.P. Thijssen, die hij zeer bewonderde. Thijssen op zijn beurt had alle vertrouwen in het werk van de jonge bioloog en zijn oudere broer, die hij omschreef als 'bekwame lui' en 'steunpilaren voor de beweging van natuurstudie en natuurbescherming'. Luuk was het laatste oorlogsjaar nauw betrokken bij plannen om in juli 1945 de 80e verjaardag van Thijssen te vieren. Thijssen overleed echter in januari 1945. Luuk zorgde ervoor dat een bundel met artikelen van Thijssen uit het tijdschrift *De Levende Natuur* toch uitkwam. Het boek verscheen in 1947 onder de titel – hoe kan het ook anders – *De levende natuur*, met een kort nawoord van de altijd zeer bescheiden jonge Tinbergen.

Na de oorlog trad hij in dienst van het Instituut voor Toegepast Biologisch Onderzoek in de Natuur (ITBON) waar hij zijn reeds in 1939 begonnen veldornithologisch onderzoek naar het verband tussen roofvogels en de populatieomvang van enkele zang-

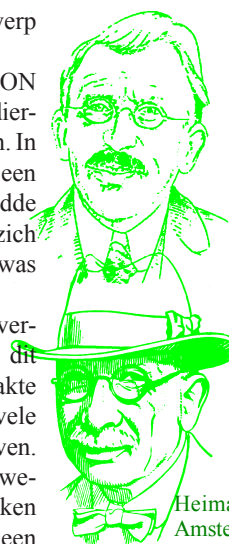
vogelsoorten voortzette. Op dit onderwerp promoveerde hij in 1946.

Drie jaar later verliet Luuk het ITBON om lector te worden in de beschrijvende dierkunde aan de Rijksuniversiteit Groningen. In 1954 werd hij er benoemd tot hoogleraar, een taak die hij niet licht opvatte. Hij besteedde veel aandacht aan het onderwijs, zette zich met hart en ziel in voor zijn studenten en was actief in tal van organisaties.

In 1955, kort voor zijn veertigste verjaardag, kwam er abrupt een eind aan dit rijke en productieve bestaan. Luuk maakte tot groot verdriet van zijn familie en vele vrienden onverwacht een eind aan zijn leven. Behalve een uitstekende, hardwerkende wetenschapper, die fundamentele vraagstukken aan de orde stelde, was Luuk Tinbergen een voortreffelijke popularisator die door zijn optreden en publicaties velen inspireerde tot de natuurstudie. Zijn naam leeft, behalve in zijn eigen werk, voort in dat van zijn kinderen. Joost (geb. 1950) promoveerde op een studie over spreeuwen en is thans hoogleraar dierecologie in Groningen. Tijs (geb. 1947) is succesvol als filmregisseur en maker van documentaires met als thema Natuur. Een van zijn eerste documentaires, getiteld *Gebiologeerd* (1994), is een eerbetoon van hem en Joost aan hun helaas zo vroeg gestorven vader.

Bronnen o.a. H.N. Kluijver (1955). In memoriam prof.dr Lukas Tinbergen. Vakblad voor Biologen 34: 169-171; K.H. Voous (1995). In de ban van vogels. p. 492-495.

Marga Coesèl

De Heimans en Thijssen Stichting beheert een bibliotheek en een archief met materiaal betreffende de ontwikkeling in het denken over en het omgaan met de natuur.

Activiteiten op deze terreinen worden bevorderd door o.m het toekennen van de Heimans en Thijssen Prijs.

Men kan donateur van de Stichting worden door EUR 20,- (instellingen minimaal EUR 65,-) over te maken op postgiro 3831069 t.n.v.

Heimans en Thijssen Stichting, Amsterdam, onder vermelding van 'donatie'. Men ontvangt dan de Nieuwsbrief en uitnodigingen voor manifestaties.

Postadres

Postbus 20123
1000 HC Amsterdam

Website

www.heimansenthijssestichting.nl

Secretariaat, Bibliotheek en Archief

Hugo de Vries-Centrum
Plantage Middenlaan 2c
1018 DD Amsterdam
tel. 020 6228115
Bibliotheek en archief zijn toegankelijk op vrijdag van 10.00 - 16.30 en op afspraak.

Dagelijks Bestuur

M.G. Schouten, voorzitter
tel. 030 2369258
mg.schouten@worldonline.nl
J.Oldenburger, secretaris
tel. 020 6208302
j.oldenburger@historischetuinen.nl
H. Bunte, penningmeester
tel. 020 6228115
h.bunte@jvn.nl
M.Smies, Heimans en Thijssen Steunfonds
tel. 070 3268365
maarten@smies.org
J.T.deSmidt
tel. 020 6235114
jt.de.smidt@hetnet.nl
P.J. Schroevers
tel. 030 2310312
p.schroevers@zonnet.nl
E. van der Maarel
tel. 0561 430760
eddy.arteco@planet.nl

Collecties

R. van Hees
tel. 020 6228115
heimans-en-thijssen-st@planet.nl

Eindredactie Nieuwsbrief

E. van der Maarel
tel. 0561 430760
eddy.arteco@planet.nl

Heimans en Thijssen Stichting

